

บันทึก

เรื่อง การตีความกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ. ๒๕๑๓)
ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙)
ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
(สภกรณ์ที่ประกอบการเดินรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร
โดยใช้รถยนต์สี่ล้อรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร จะต้องมียอด
ของตนเอง หรือไม่)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๒๐๓/๑๖๔๓๗ ลงวันที่ ๒๓
กันยายน ๒๕๑๙ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของ
กระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช
๒๔๗๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) โดยมีข้อเท็จจริงว่า เดิมกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ.
๒๕๑๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ข้อ ๕ (๒) (ข) และ (จ)
ได้กำหนดไว้ว่า การประกอบการรับจ้างบรรทุกคนโดยสารโดยใช้รถยนต์สี่ล้อรับจ้างบรรทุกคน
โดยสาร (แท็กซี่) ในกรุงเทพมหานคร โดยบริษัทหรือสหกรณ์ นั้น ถ้าเป็นสหกรณ์ สหกรณ์นั้น
จะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการเดินรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร โดยใช้รถยนต์สี่ล้อ
รับจ้างบรรทุกคนโดยสารได้ไม่เกินเจ็ดคน และจะต้องเป็นเจ้าของรถยนต์ดังกล่าวมีจำนวนไม่
น้อยกว่าห้าร้อยคัน โดยมีชื่อเป็นเจ้าของในใบคู่มือจดทะเบียน แต่ต่อมาได้มีกฎกระทรวง ฉบับที่
๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) แก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ ๕ (๒) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ.
๒๕๑๓) โดยยกเลิกข้อความที่กำหนดให้สหกรณ์จะต้องเป็นเจ้าของรถยนต์ไม่น้อยกว่าห้าร้อยคัน

ในกรณีนี้ กรมตำรวจเห็นว่า แม้กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) จะไม่มี
ข้อกำหนดบังคับให้สหกรณ์จะต้องเป็นเจ้าของรถยนต์ไม่ต่ำกว่าห้าร้อยคันอีกต่อไปก็ตาม แต่
วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่จะต้องประกอบกิจการเดินรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกิน
เจ็ดคนยังคงมีอยู่เช่นเดิม การไม่มีข้อกำหนดเรื่องให้สหกรณ์ต้องเป็นเจ้าของรถเองนั้น เป็นเพียง
ไม่บังคับว่าสหกรณ์จะต้องเป็นเจ้าของรถยนต์ถึงห้าร้อยคันเท่านั้น แต่จะไม่เป็นเจ้าของรถยนต์
เสียเลยก็ได้เพราะจะขัดกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ฉะนั้น สหกรณ์จะต้องมียอดรถยนต์ของตนเอง
ด้วย ประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้มีการดำเนินการโดยบริษัทหรือสหกรณ์ก็เพื่อให้มี
นิติบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในทางแพ่งทางละเมิดต่อผู้เสียหายเนื่องจากอุบัติเหตุของรถยนต์แท็กซี่
ด้วย ดังนั้น กรมตำรวจจึงได้กำหนดมาตรการขึ้นโดยวางเป็นระเบียบว่า สหกรณ์ผู้ขออนุญาต
จะต้องมียอดรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารได้ไม่เกินเจ็ดคนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบคัน โดยให้
สหกรณ์รวบรวมรถยนต์จากสมาชิกแล้วโอนเป็นชื่อของสหกรณ์ด้วย ซึ่งสหกรณ์ส่วนใหญ่ ๑๔

สหกรณ์ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว แต่มีอีก ๒ สหกรณ์ไม่เห็นด้วยและไม่ยอมปฏิบัติตามโดยอ้างว่ากฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) มิได้กำหนดให้สหกรณ์ต้องมีรถยนต์ของตนเอง สมาชิกอาจใช้รถยนต์ของสมาชิกเองออกมารับจ้างได้ เมื่อเป็นเช่นนี้กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังต่อไปนี้

(๑) การประกอบการเดินรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารโดยใช้รถยนต์สี่ล้อรับจ้างบรรทุกคนโดยสารได้ไม่เกินเจ็ดคนในท้องที่กรุงเทพมหานครโดยสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องเป็นเจ้าของรถยนต์ดังกล่าวในการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ หรือไม่

(๒) สหกรณ์ที่ขออนุญาตประกอบกิจการโดยไม่มีรถยนต์เป็นของตนเอง แต่ให้สมาชิกของสหกรณ์ใช้รถยนต์ของสมาชิกออกมารับจ้าง จะถือว่าสหกรณ์ประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์คือประกอบการเดินรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารโดยใช้รถยนต์สี่ล้อรับจ้างบรรทุกคนโดยสารได้ไม่เกินเจ็ดคน หรือไม่ และ

(๓) การที่กรมตำรวจกำหนดมาตรการโดยวางระเบียบว่า ให้สหกรณ์ต้องมีรถยนต์เป็นของตนเองอย่างน้อยหนึ่งร้อยห้าสิบคัน เพื่อวัตถุประสงค์ให้สหกรณ์ต้องรับผิดชอบต่อสาธารณชนจะเป็นมาตรการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากไม่ใช่ สมควรที่จะแก้ไขอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

สำหรับปัญหาข้อ (๑) ที่ว่า สหกรณ์จะต้องเป็นเจ้าของรถยนต์ในการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์หรือไม่ นั้น เห็นว่าสหกรณ์ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของรถยนต์เอง เพราะกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ได้ยกเลิกข้อความที่บังคับให้สหกรณ์ต้องเป็นเจ้าของรถยนต์เอง ซึ่งบัญญัติอยู่ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ออกแล้ว

สำหรับปัญหาข้อ (๒) ที่ว่า สหกรณ์ที่ไม่มีรถยนต์ของตนเองแต่ให้สมาชิกของสหกรณ์ใช้รถยนต์ของสมาชิก จะถือว่าสหกรณ์ประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์หรือไม่ นั้น เห็นว่าการมีรถยนต์ของตนเองเป็นวิธีดำเนินการตามวัตถุประสงค์ มิใช่เป็นสาระสำคัญของวัตถุประสงค์นั้น สหกรณ์จะมีรถยนต์หรือไม่ หรือจะจัดการรถยนต์มาดำเนินการในลักษณะอย่างไร ก็ไม่กระทบกระเทือนต่อวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ดังนั้น แม้สหกรณ์จะไม่มีรถยนต์ของตนเองก็ยังคงเป็นสหกรณ์ตามความหมายของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) อยู่

สำหรับปัญหา (๓) ที่ว่า การที่กรมตำรวจกำหนดมาตรการโดยวางระเบียบให้สหกรณ์ต้องมีรถยนต์ของตนเองอย่างน้อยหนึ่งร้อยห้าสิบคัน จะเป็นมาตรการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น เห็นว่ากรมตำรวจในฐานะผู้อนุญาตไม่มีอำนาจกำหนดมาตรการดังกล่าว เพราะกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ส่วนปัญหาที่ว่าแก้ไขอย่างไรนั้นเป็นปัญหานโยบายมิใช่ปัญหาข้อกฎหมาย จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จะให้ความเห็น

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์

(นายสมภพ โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๑๙